

Socialdepartementet

Folkhälsomyndigheten
171 82 Solna

Uppdrag om stöd till genomförandet av hälsoundersökningar

Regeringens beslut

Regeringen beslutar att ge Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten i uppdrag att stödja landstingen i deras arbete med att erbjuda hälsoundersökningar till asylsökande kvinnor och män, flickor och pojkar. I uppdraget ingår det att se över möjligheterna att förenkla och effektivisera hur hälsoundersökningar genomförs. Myndigheterna ska bistå landstingen med kunskaps- och metodstöd. Syftet är att andelen genomförda hälsoundersökningar ska öka.

Genomförandet av uppdraget ska ske i samverkan med Sveriges Kommuner och Landsting (SKL). I arbetet ska myndigheterna ta del av de resultat och erfarenheter som har framkommit inom ramen för den förstudie som SKL ansvarar för och som handlar om att möta ohälsan hos nyanlända och asylsökande. Myndigheterna ska även samråda med organisationer som företräder professionerna.

Uppdraget ska delredovisas gemensamt av myndigheterna till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 april 2016. Myndigheterna ska sedan gemensamt slutredovisa uppdraget till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 30 april 2017. Redovisningarna ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Bakgrund

Landstingen ska, om det inte är uppenbart obehövligt, erbjuda samtliga asylsökande en hälsoundersökning. Landstingen får ersättning från staten för den genomförda hälsoundersökningen genom ett schablonbelopp. Migrationsverket ersätter dessutom kostnader för en genomförd hälsoundersökning om en nyanländ inte har genomgått någon hälsoundersökning innan han eller hon först togs emot i en kommun (dvs.

under asyltiden) eller om en hälsoundersökning krävs av smittskydds-skäl.

Hälsoundersökningen syftar bl.a. till att tidigt upptäcka akuta sjukdomar så att den enskildes hälsa inte riskeras och att upptäcka behov av smittskyddsåtgärder. När det gäller vuxna asylsökande är landstingets begränsade skyldighet att erbjuda vård utgångspunkt för vilken eventuell behandling som kan erbjudas.

Folkhälsomyndigheten har de senaste åren ansvarat för ett projekt om förbättrad struktur och samordning kring hälsoundersökningar för asylsökande. Projektet resulterade i en vägledning som huvudsakligen är avsedd att användas av tjänstemän hos Migrationsverket och hälso- och sjukvårdspersonal som möter asylsökande och andra migranter.

Regeringen beslutade i oktober 2015 att avsätta medel till Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) för en förstudie för att möta ohälsan hos nyanlända och asylsökande (dnr S2015/06414/FS). Inom ramen för förstudien genomförs en kartläggning för att identifiera vilka behov hos asylsökande och nyanlända som kommer att påverka hälso- och sjukvården. Förstudien syftar bl.a. till att samla in kunskap och goda exempel på hur landstingen arbetar med hälsoundersökningar. Värmlands läns landsting deltar som pilotlandsting. De goda exempel som identifieras i projektet kommer att läggas ut på en webbsida så att andra landsting får nytta av projektet. Resultatet av arbetet ska redovisas till Socialdepartementet senast den 31 mars 2016.

Ärendet

År 2014 genomgick 44 procent av de asylsökande en hälsoundersökning. Den nuvarande flyktingsituationen gör det ännu svårare för landstingen att hinna genomföra hälsoundersökningarna i rimlig tid. Om hälsoundersökningarna inte sker i tid och på ett ändamålsenligt sätt finns det risk för att sjukdom eller annan ohälsa inte upptäcks i tid och i stället senare orsakar större besvär och vårdbehov. Att eventuell hälsoproblematik uppmärksammas i ett tidigt skede kan även ha stor betydelse för att nyanlända aktivt ska kunna delta i etableringsinsatser. Det är således av vikt att landstingen får stöd från myndigheterna, t.ex. genom kunskaps- och metodstöd, så att de kan utveckla sin organisation och klara av att erbjuda hälsoundersökningar till asylsökande.

Förordningen (2015:155) om statlig styrning med kunskap avseende hälso- och sjukvård och socialtjänst, som trädde i kraft den 1 juli 2015, sätter ökat fokus på att den statliga styrningen med kunskap ska vara samordnad och behovsanpassad. Det övergripande syftet med styrning

med kunskap är att patienten möter personal som ger insatser och behandling som vilar på bästa tillgängliga kunskap.

Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten får därför i uppdrag att stödja landstingen i deras arbete med att erbjuda hälsoundersökningar till asylsökande kvinnor och män, flickor och pojkar. I uppdraget ingår det att se över möjligheterna att förenkla och effektivisera hur hälsoundersökningar bör genomföras. Syftet är att andelen genomförda hälsoundersökningar ska öka.

Uppdraget ges gemensamt till de båda myndigheterna då de båda är berörda av frågan. Folkhälsomyndigheten har ansvar för bl.a. att utvärdera effekterna av metoder och strategier på folkhälsoområdet, följa hälsoläget i befolkningen och faktorer som påverkar detta, genom kunskapsuppbyggnad och kunskapsspridning främja hälsa och förebygga sjukdomar och skador samt verka för ett effektivt smittskydd. Socialstyrelsen ansvarar för bl.a. verksamheter som rör hälso- och sjukvården och socialtjänsten genom att utveckla statistik, regler, kunskap och stöd inom dessa områden. Socialstyrelsen har bemyndigats att meddela föreskrifter om hälsoundersökningar till asylsökande.

På regeringens vägnar

Gabriel Wikström

Sara S Johansson

Likalydande
Socialstyrelsen

Kopia till

Statsrådsberedningen/Internrevisionen
Arbetsmarknadsdepartementet/I
Finansdepartementet/Ba
Justitiedepartementet/SIM
Regeringskansliets förvaltningsavdelning/Ek
Socialutskottet
Sveriges Kommuner och Landsting